

NGAAHI ALEAPAU 'OE NGAUE 'OFA

Kuo hanga 'e he 'apiako ni 'o kamata ha lao ko e fanau ako 'oku ma'u 'enau ngofua ke 'oua te nau totongi 'enau ngaahi me'a fakaako (tukukehe 'a e totongi 'oe ngaahi tohi), kuopau ke nau fai ha ngaue 'ofa 'o kapau 'e faingamalie. 'Oku lahi 'a e ngaahi 'ofa 'e fili mei ai 'a ho'o tamasi'i 'a e fa'ahinga ngaue te ne fie fai. Ko e ngaahi me'a eni 'e fili mei ai:

- Ngaue 'ofa 'i he 'apiako, hange ko e tokoni 'i hono ako 'i 'oe fanau ako kehe pe ko e ngaue hili 'a e ako 'o tokoni ki he kau ngaue 'a e ako;
- Ngaue 'ofa 'i he ngaahi feitu'u 'i he kolo; pe
- Ngaue 'ofa 'i 'api 'o kapau 'oku 'i ai ha ngaahi fiema'u makehe 'oku totonu ke tokoni ai.

He'ikai ke lau ko e ngaue 'ofa 'o kapau 'e fai 'e he tamasi'i ha ngaahi ngaue ko e tokoni 'i he ngaue'anga totongi tukukehe 'a e ngaahi falemahaki 'oe kakai vaivai pe ko ha falemahaki. Ko e ngaahi feitu'u eni 'oku nau kole ma'u pe ha kakai ngaue 'ofa.

Ko e ngaahi ngaue 'ofa 'oku totonu ke fai 'o fakatatau ki he lahi, anga e sino moe ta'u motu'a 'oe tamasi'i; pea fai 'i he founa 'oku 'ikai ke fakamaa'i pe tuku ki lalo ai 'a e tamasi'i; pea 'ikai hoko 'a e ngaue 'ofa ko ha me'a ke ma'u ai ha lelei fakafo'ituitui 'a e kau ngaue 'a e ako pe ko honau ngaahi famili. Ko e taha foki, 'oku 'ikai totonu ke fu'u lahi fau 'a e ngaue 'oku 'orange ke hoko ia ko ha fakakavenga ki he tamasi'i mo hono famili. 'Oku totonu foki ke fakakaukau'i lelei 'a e anga e ako 'a e tamasi'i moe lava ke 'i ai ha me'alele ke 'ave holo ai mo hono ngaahi fatongia kehe 'oku totonu ke ne fai. Kapau 'e 'i ai ha me'a fakatu'upake 'e hoko 'o faingata'a ai ki ha tamasi'i ke faka'osi 'a e ngaue 'ofa 'oku totonu ke ne fai. 'Oku totonu ke fakaha ki he puleako koe'uh'i ke fai ha ngaahi liliu ki he ngaue 'a e tamasi'i. Kapau he'ikai faka'osi lelei ha ngaue 'ofa, 'e to'o e faingamali ke 'oua 'e totongi e ngaahi me'a fakaako mei he tamasi'i.

Ko e fakafuofua 'oe lahi 'oe ngaue 'ofa ke fai 'e fakatatau ia ki he totongi ngaue fakahoua ma'ulalo taha kuo fokotu'u 'e he pule'anga. Hange ko eni, kapau ko e ngaahi me'a fakaako 'a e tamasi'i 'oku totonu ke ne totongi ko e \$100, pea ko e totongi ngaue fakahoua 'oku fokotu'u 'e he ako ko e \$5, 'e fiema'u leva 'a e tamasi'i ke ne fai 'a e ngaue 'ofa fe'unga moe houa 'e 20. **Ko e fanau ako ngaue 'ofa, he'ikai lau nautolu fakataha moe kakai ngaue totonu 'a e potu ngaue te nau ngaue ai.** 'Oku 'ikai foki totonu ke hanga 'e ha potungaue 'o totongi ha pa'anga ki he tamasi'i pe ko e 'apiako koe'uh'i ko 'ene ngaue.

Ko e kau ngaue totonu 'a e potungaue 'oku ngaue 'ofa ai 'a e fanau he'ikai ke tukuange pe 'e fakasi'isi'i 'enau houa ngaue koe'uh'i ko e fanau ako 'oku o atu ko e ngaue 'ofa. Ko e taumu'a 'oe ngaue 'ofa ke tokoni ki he ngaue 'oku lolotonga fai, kae 'ikai ko e 'ai ke fetongi 'a e ngaue 'oku lolotonga fai 'e ha ni'ih'i kehe.

Kapau 'oku 'i ai ha ngaahi me'a 'oku kei ta'e mahino, kataki 'o 'uluaki talanoa ki he 'apiako pe ko e fakafofonga 'oe vahenga ako 'oku ha atu 'i lalo. Kapau 'oku ke kei fiema'u tokoni ai pe, pea ke fetu'utaki ki ha taha 'oe ngaahi kautaha fakapule'anga ko 'eni:

Fika telefoni 'oe 'apiako: _____
'Eke ke ke talanoa kia: _____

Utah Issues Information Program, Inc.
1385 West Indiana Avenue
Salt Lake City, Utah 84104
521-2035 (Feitu'u Salt Lake)
pe ko e 1-800-331-5627 (ngaahi feitu'u kehe)

Fika telefoni 'oe vahenga ako: _____
'Eke ke ke talanoa kia: _____

Utah Legal Services, Inc.
254 West 400 South, 2nd Floor
Salt Lake City, Utah 84101
328-8891 (Feitu'u Salt Lake)
pe ko e 1-800-662-4245 (ngaahi feitu'u kehe)

Utah State Office of Education
250 East 500 South
Salt Lake City, Utah 84111
538-7830